

ETİK KURALLAR

Örnek Olay 15/A: Mesleki Görevlendirmede Etik Standartlar

REHBERİN **ETİK** İLKELERDİR!

"Etik Yönetmeliği, tüm üyelerin en üst derecede mesleki bilgiye sahip, sosyal sorumluluk bilinci olan etik değerlere bağlı, rekabet anlayışı daha kaliteli hizmet sunumu biçiminde oluşmuş, güvenilir ve saygın bir meslek mensupları kitlesi oluşturmak hedefine ulaşmak için muhasebe meslek mensuplarının mesleki ilişkilerinde uymaları gereken asgari etik ilkeleri belirler."

Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirlerin Mesleki Faaliyetlerinde Uyacakları Etik İlkeler Hakkında Yönetmelik

MÜŞTERİ KABULÜ VE TEHDİTLERİ BELİRLEMEK

ÖRNEK OLAY; Ahmet Bey, evlilik hazırlığı içinde genç bir mali müşavirdi. Serbest çalışmaya başlamadan önce bir Muhasebe bürosunun bu kadar masraflı olacağını düşünememişti. Zorlu geçen ayların ardından cazip bir iş teklifi aldı. Maden A.Ş.'nin sahibi Necdet Bey kendisine ait üç farklı firmanın muhasebe hizmetlerini Ahmet Bey'den almak istiyordu. Maden A.Ş. toptan olarak piyasaya ve yine Necdet Bey'in sahibi olduğu Maden Pazarlama A.Ş.'ye demir satıyordu. Ayrıca Necdet Bey'in bir de depo hizmeti veren Depaş Ltd. Şti. isimli bir şirketi daha vardı. Necdet Bey, Depaş Ltd. Şti. firmasının aşırı kârlı çalışmasından yakınmış, Maden A.Ş.'de çalışan personelin iş güvenliğiyle ilgili harcamalarından bıktığını, şirketi devretmek istediğini söylemişti. Ahmet Bey işi kabul etmeden önce firmaları incelemek istediğini belirtti. Necdet Bey ise Ahmet Bey'in beş gün içinde kendisine kararını iletmesi gerektiğini belirtti. Ayrıca Necdet Bey, Ahmet Bey'in haftanın her günü şirketinde olmasını istediğini, diğer müşterilerinin işlerini de buradan takip edebileceğini söyledi. Böylece iş teklifi Ahmet Bey için daha da cazip hale gelmiş oldu. Ertesi gün Depaş'ı inceledi ve şirketin kira ücretlerinin olması gerekenin çok üstünde olduğu için kârlı çalıştığını; evrak hareketlerinden üç firmanın da birbirleriyle sürekli mal ve hizmet ilişkisi içinde olduğunu gördü. Üç gün sonunda Depaş ve Maden Pazarlama A.Ş.'nin incelemesini bitirmiş, maden sektöründe deneyimi olmadığından Maden A.Ş.'yi nasıl inceleyeceğini düşünüyordu. O sırada nişanlısı Serap aradı ve "Ahmet yeni teklifi hâlâ kabul etmedin mi? Biliyorsun bu bizim için büyük bir şans" dedi. Ahmet Bey cevap vermedi.

Serbest çalışan bir muhasebe meslek mensubu, yeni bir müşteriye kabul etmeden önce, bu kabulün temel ilkelerle uyuma yönelik herhangi bir tehdit yaratıp yaratmayacağını belirler. Tehdidin ciddiyetini değerlendirir ve tehditleri ortadan kaldırmak ya da kabul edilebilir bir düzeye indirmek gerektiğinde gerekli önlemleri uygular.

TEHDİTLERİ BELİRLERKEN,

Muhasebe meslek mensubunun temel ilkeler ile uyumu riske atabilecek bir mesleki faaliyet, çıkar veya ilişki gibi özel koşulları anlaması gerekir. Temel ilkeler ile uyuma yönelik tehditler şu şekildedir:

- Kişisel çıkar ilişkisi
- Kendi kendini denetleme
- Taraf tutma
- Yakınlık
- Yıldırma

- ❖ **Dürüstlük veya mesleki davranışa yönelik potansiyel tehditler.** Örneğin, bu tehditler müşteri (sahipleri, yönetimi veya faaliyetleri) ile alakalı şüpheli konulardan kaynaklanabilir.
- ❖ **Temel ilkelerle uyumu tehdit edebilecek durumlar.** Örneğin, müşterinin yasal olmayan faaliyetlere (kara para aklama gibi) katılması, sahtekârlık ya da şüpheli finansal raporlama uygulamaları bu tehditler kapsamındadır.

MUHASEBE MESLEK MENSUBU TEHDİDİN HER KATEGORİSİNE İLİŞKİN AŞAĞIDAKİ SORULARI SORAR:

- **Kişisel çıkar tehdidi:** Profesyonel muhasebecinin yargısını ya da davranışını uygunsuz şekilde etkileyecek finansal veya diğer çıkar tehditleridir. *Bana ne faydası var ve bu benim karar almamı etkiler mi? Örnek olayda Ahmet, karşılaştığı finansal zorlukları aşmak için bu iş teklifini kabul ederse kişisel çıkar tehdidi oluşur mu?*
- **Kendi kendini denetleme tehdidi:** Mevcut bir hizmeti sağlamak adına bir yargı oluştururken muhasebecinin, profesyonel muhasebeci ya da firması veya organizasyon içindeki başka bir kişi tarafından önceden yapılmış bir yargı ya da hizmetin sonuçlarını uygun şekilde değerlendirememeye tehdididir. *Kendi çalışmalarımı inceliyor veya daha önceden yaptığım önerileri değerlendiriyor muyum?*
- **Taraf tutma tehdidi:** Profesyonel muhasebecinin, müşterinin ya da işverenin pozisyonunu savunması, bu nedenle objektifliğinin tehlikeye girmesidir. *Uygun olmayan şekilde müşterim veya işverenimin durumunu desteklersem tehlike altında mı olurum? Ahmet, Necdet Bey ile iş yapan bir başka müşterisinin ihtilafa düşmesi halinde kendisini bu ihtilaf dışında tutabilecek mi?*
- **Yakınlık tehdidi:** Profesyonel muhasebecinin, bir müşteri ya da işverenle uzun ya da yakın bir ilişki nedeniyle bu kişinin çıkarına fazla sempatik yaklaşmasıdır. *Müşterim veya işverenim ile karar alma veya mesleki yargımı tehdit edecek kadar uzun süreli bir ilişkim mi var?*
- **Yıldırma tehdidi:** Profesyonel muhasebecinin gerçek ya da algılanan baskılar dolayısıyla objektif hareket etmekten alıkonulma tehdididir. *İşimi gayretle, profesyonel veya tarafsız şekilde icra etmeme yönelik herhangi bir tehdit hissediyor muyum? Ahmet, Necdet Bey'in işyerinde bağımlı çalıştığında diğer müşterilerinin işlerini gizli tutabilecek mi?*